

СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ЗВ'ЯЗКУ МЕХАНІЗОВАНОГО БАТАЛЬЙОНУ

THE CURRENT STATE OF THE ORGANIZATION OF THE MECHANISM BATTALION COMMUNICATION

Матюшенко С.Я., старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін
Військово-юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Колдашов О.В., старший викладач кафедри загальновійськових дисциплін
Військово-юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Брідня Є.О., начальник кафедри військового права
Військово-юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Чалій М.Г., викладач кафедри військового права
Військово-юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

У статті розглянуті основи організації зв'язку механізованого батальйону. Окреслено ключові елементи системи управління підрозділами механізованого батальйону. Визначено основні фактори, які мають безпосередній вплив на організацію і забезпечення зв'язку в даних підрозділах.

Запропоновано до них віднести: технічні можливості та доступність сучасних засобів зв'язку; готовність та ефективність комунікаційних мереж і систем передачі даних та розгортання запасних засобів зв'язку та створення резервних мереж для надійності і безперервності зв'язку.

Зазначено, що задача зв'язку механізованого батальйону полягає в забезпеченні надійної, швидкої та ефективної комунікації між всіма підрозділами батальйону та командуванням. Це включає передачу важливої інформації, координацію дій, планування операцій, прийняття стратегічних і тактичних рішень, а також виконання наказів та взаємодію з іншими військовими одиницями.

Поряд з характеристикою системи задач зв'язку, визначено його основні напрями, а саме: координація та управління; розвідка та розпорядження; підтримка охорони та безпеки; логістика та забезпечення; зв'язок зі штабом та іншими військовими одиницями; технічна підтримка та обслуговування.

Акцентовано увагу, на тому, що система зв'язку повинна бути в постійній готовності до забезпечення управління підрозділами, мати високу стійкість, мобільність, необхідну пропускну здатність і задовольняти вимогам безпеки.

Доведено, що системи зв'язку механізованого батальйону з урахуванням поточної геополітичної ситуації та реальних загроз потребує удосконалення, зокрема в частині розробки та впровадження передових технологій, навчання та підвищення кваліфікації військового персоналу, створення резервних каналів зв'язку, співпраці з міжнародними партнерами та альянсами, а також зміцненні кіберзахисту.

Ключові слова: організація зв'язку, механізований батальйон, безпека, військові операції, бойові операції, управління, передача даних, засоби зв'язку, збройна агресія.

The article discusses the basics of the mechanized battalion communications organization. The key elements of the management system of units of the mechanized battalion are outlined. The main factors that have a direct impact on the organization and provision of communication in these units have been identified.

It is suggested that they include: technical capabilities and availability of modern means of communication; the readiness and efficiency of communication networks and data transmission systems and the deployment of spare means of communication and the creation of backup networks for the reliability and continuity of communication.

It is noted that the task of communication of the mechanized battalion is to ensure reliable, fast and effective communication between all units of the battalion and the command. This includes communicating critical information, coordinating actions, planning operations, making strategic and tactical decisions, and executing orders and interacting with other military units.

Along with the characteristics of the system of communication tasks, its main directions are defined, namely: coordination and management; intelligence and disposition; security and safety support; logistics and supply; communication with the headquarters and other military units; technical support and maintenance.

Attention is focused on the fact that the communication system must be in constant readiness to ensure the management of units, have high stability, mobility, the necessary bandwidth and meet security requirements.

It has been proven that the communication system of the mechanized battalion, taking into account the current geopolitical situation and real threats, needs to be improved, in particular in terms of the development and implementation of advanced technologies, training and advanced training of military personnel, the creation of backup communication channels, cooperation with international partners and alliances, as well as strengthening cyber defense.

Key words: communications organization, mechanized battalion, security, military operations, combat operations, management, data transmission, means of communication, armed aggression.

Постановка проблеми. Сучасний стан організації зв'язку механізованого батальйону є ключем до безпеки та ефективності військових операцій.

Забезпечення ефективного зв'язку у механізованих батальйонах є вирішальним фактором для успішного виконання військових завдань та забезпечення безпеки на полі бою. У сучасному світі, охопленому швидкими технологічними змінами та розвитком кіберзагроз, це питання набуває ще більшого значення. Організація зв'язку в механізованому батальйоні не лише координує дії підрозділів, а й є критичним елементом для прийняття стратегічних та тактичних рішень у реальному часі.

Перш за все, забезпечення ефективного зв'язку є запорукою успішного управління бойовими операціями. Вій-

ськове керівництво повинно мати можливість швидко отримувати та передавати інформацію для аналізу ситуації та прийняття рішень. Крім того, зв'язок є необхідним для координації дій різних підрозділів, таких як інженерні, артилерійські та медичні, щоб забезпечити інтегровану підтримку бойових операцій.

Друге, механізовані батальйони є основою сучасних армій та їхня бойова готовність напряму впливає на загальну військову силу країни. Забезпечення надійного та ефективного зв'язку дозволяє цим батальйонам реагувати на загрози швидко та координовано, забезпечуючи відповідну реакцію на будь-яку ситуацію.

Третім аспектом є технологічні виклики. Швидкий розвиток комунікаційних технологій вимагає постійного

оновлення та модернізації систем зв'язку. Забезпечення механізованих батальйонів передовими комунікаційними засобами дозволяє підвищити їхню ефективність і конкурентоспроможність на полі бою.

Крім того, у світлі зростання кіберзагроз, забезпечення кібербезпеки мереж зв'язку стає критично важливим завданням. Військові мережі повинні бути захищеними від хакерських атак та інших кіберзагроз, щоб забезпечити надійність зв'язку у будь-яких умовах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науково-розробкою питань пов'язаних з організацією зв'язку механізованого батальйону займалися такі науковці, як: П. Алтухов, Б. Бойчук, О. Вакуленко, Т. Гурський, О. Лаврут, В. Раєвський, В. Рудик, В. Рапко, М. Фомін, Є. Шугалій, В. Шолудько та інші.

Метою статті є дослідження основних аспектів організації зв'язку механізованого батальйону, шляхом розкриття його системи управління, завдань та засобів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Механізований батальйон є основним загальновійськовим тактичним підрозділом Сухопутних військ, які організаційно входять до складу механізованої бригади [1, с. 115]. Система управління підрозділами механізованого батальйону є ключовим елементом для координації та ефективного ведення бойових операцій. Вона включає в себе різноманітні компоненти та процедури, спрямовані на забезпечення взаємодії між різними підрозділами, прийняття швидких та обґрунтованих рішень та забезпечення успішного виконання бойових завдань.

На нашу думку до ключових елементів системи управління підрозділами механізованого батальйону відносяться.

По-перше, командний склад, який включає командира батальйону, його заступників, начальників штабу та інших керівників підрозділів. Командний склад відповідає за прийняття стратегічних рішень, планування бойових операцій та координацію дій підрозділів.

По-друге, штабні підрозділи, а саме розвідувальний, оперативний, зв'язку, логістики та інші підрозділи.

По-третє, система зв'язку, що забезпечує комунікацію між різними підрозділами та командним складом в умовах бойової діяльності.

Відповідно, тактичне та оперативне керівництво, навчання та підготовка також входять до елементів системи управління підрозділами механізованого батальйону і відіграють важливу роль при розробці та впровадженні тактичних планів дій, визначенні пріоритетів та ресурсів на різних етапах бойових операцій.

Ці елементи разом утворюють систему управління підрозділами механізованого батальйону, яка забезпечує ефективну координацію, комунікацію та керівництво в умовах бойових операцій. Розуміння та вдосконалення цієї системи є важливим завданням для досягнення успіху на полі бою.

Безумовно, метою нашого дослідження є розкриття саме елементу організації зв'язку підрозділами механізованого батальйону.

Аналізуючи дане питання, ми погоджуємося Д. Зайцевим, що на організацію і забезпечення зв'язку в цих підрозділах безпосередній вплив здійснюють такі основні фактори, як: характер бойових дій; роль та місце батальйону у бойовому порядку бригади; бойові завдання батальйону; бойовий склад і засоби підсилення батальйону; бойовий порядок батальйону; прийнята система управління підрозділами; наявність і стан сил і засобів зв'язку [2, с. 90]. В свою чергу суттєвий вплив мають також фізико-географічні та гідрометеорологічні умови та наявність часу на організацію зв'язку.

В контексті зазначено, можемо також запропонувати до основних факторів віднести технічні можливості та доступність сучасних засобів зв'язку; готовність та ефективність комунікаційних мереж і систем передачі даних та розгор-

тання запасних засобів зв'язку та створення резервних мереж для надійності і безперервності зв'язку.

Основним етапом перед зв'язком, як процесом обміну інформацією у системі управління підрозділами механізованого батальйону, ставляться визначені задачі, які витікають із відповідних задач управління. До основних задач зв'язку, на думку С. Давіденко, О. Лаврути, С. Івко відносяться: забезпечення стійкого зв'язку із командиром та штабом бригади та своєчасного прийому сигналів і команд бойового управління; забезпечення безперервного управління підлеглими підрозділами і приданими підрозділами у любых умовах; забезпечення прийому і передачі сигналів оповіщення і попередження підрозділів про безпосередню загрозу використання противником ЗМЗ, попередження про повітряного противника, про радіоактивне, хімічне і бактеріологічне (біологічне) зараження; забезпечення обміну інформацією між взаємодіючими підрозділами; передача розпоряджень і прийом донесень із спеціального, технічного і тилового забезпечення бойових дій підрозділів [3, с. 121].

На наш погляд, задача зв'язку механізованого батальйону полягає в забезпеченні надійної, швидкої та ефективної комунікації між всіма підрозділами батальйону та командуванням. Це включає передачу важливої інформації, координацію дій, планування операцій, прийняття стратегічних і тактичних рішень, а також виконання наказів та взаємодію з іншими військовими одиницями.

Задача зв'язку в механізованому батальйоні також включає забезпечення безперебійного зв'язку навіть в умовах обмежень, таких як перешкоди в терені, електромагнітні перешкоди або кібератаки. Вона передбачає використання різних засобів зв'язку, включаючи радіо, кабельне з'єднання, супутникові системи та інші технології, залежно від умов та вимог конкретної ситуації.

Крім того, задача зв'язку включає також забезпечення безпеки передаваної інформації, захист від прослуховування та перехоплення, а також забезпечення конфіденційності та цілісності даних. Вона є однією з ключових складових успішної бойової діяльності та забезпечення безпеки військових операцій.

Таким чином, основними напрямками зв'язку в механізованому батальйоні є координація та управління; розвідка та розпорядження; підтримка охорони та безпеки; логістика та забезпечення; зв'язок зі штабом та іншими військовими одиницями; технічна підтримка та обслуговування.

Для успішного рішення зазначених завдань зв'язок повинен забезпечувати виконання ряду вимог, найважливішими з яких є своєчасність, вірогідність і таємність. Своєчасність зв'язку характеризує здатність його забезпечувати передачу (доставку) повідомлень і ведення переговорів у задані терміни, що зумовлені тактичною обстановкою. Вірогідність зв'язку характеризує здатність його забезпечувати відтворення переданих повідомлень у пунктах прийому з заданою точністю. Таємність зв'язку характеризує здатність його протистояти розкриттю противником змісту переданої інформації, факту, місця її передачі і приналежності об'єкта передачі [4, с. 157].

Система зв'язку повинна бути в постійній готовності до забезпечення управління підрозділами, мати високу стійкість, мобільність, необхідну пропускну здатність і задовольняти вимогам безпеки [4, с. 158].

На сьогоднішній день, у зв'язку з військовою агресією росії, сучасний стан організації зв'язку механізованого батальйону набуває особливої важливості та актуальності. Враховуючи агресивну політику росії, а також її здатність до гібридної та гібридно-інформаційної війни, зв'язок стає ключовим фактором для успішної оборони та забезпечення безпеки країни.

Отже, умови військової агресії створюють великі виклики для систем зв'язку. Наявність надійних засобів зв'язку, які працюють навіть в умовах електронної перешкоди або кібе-

ратак, стає вирішальною для забезпечення комунікації між військовими підрозділами та командуванням.

З урахуванням інформаційної загрози, також важливе значення набуває захист передаваних даних від прослуховування та перехоплення. Шифрування і захист від кіберзагроз стають невід'ємною частиною систем зв'язку.

На даний час, умови військового конфлікту вимагають швидкої реакції та перегрупування військ. В цьому випадку, забезпечення мобільності та оперативності засобів зв'язку повинні швидко адаптуватися до змінних обставин.

В той же час, слід зазначити, що наявність забезпеченого та добре планованого зв'язку дозволяє ефективно керувати силами та ресурсами у разі військової агресії, що максимізує шанси на успіх у війні.

Підтримуємо позицію С. Давіденко, О. Лаврута, які у своїй науковій праці виокремлюють основні напрями розвитку і модернізації системи зв'язку і управління. Науковці пропонують до них віднести: створення єдиного інфотелекомунікаційного середовища військового призначення; відмову від використання цивільних корпоративних засобів зв'язку в інтересах управління військами і зброєю; використання тільки цифрових засобів телекомунікацій сертифікованих для військового призначення; забезпечення сумісності мереж військового зв'язку

з мережами загального користування національних систем зв'язку і мережами зв'язку інших силових структур; повна інтеграція всіх телекомунікаційних засобів Збройних Сил України та інших державних структур управління [3, с. 204].

Висновок. Таким чином, належно організований та ефективний зв'язок механізованого батальйону є невід'ємною складовою національної оборони та безпеки держави. У зв'язку з загрозою військової агресії росії, максимальне удосконалення цієї системи стає надзвичайно важливим завданням. Надійний та ефективний зв'язок дозволить забезпечити оперативність командування, координацію дій військових підрозділів, а також реагування на будь-які загрози.

Удосконалення системи зв'язку механізованого батальйону включає в себе розробку та впровадження передових технологій, навчання та підвищення кваліфікації військового персоналу, створення резервних каналів зв'язку, співпрацю з міжнародними партнерами та альянсами, а також зміцнення кіберзахисту. Враховуючи поточну геополітичну ситуацію та реальні загрози, наша держава повинна приділяти максимальну увагу удосконаленню зв'язку механізованих батальйонів, щоб забезпечити свою обороноздатність та безпеку національного території.

ЛІТЕРАТУРА

1. Організація військового зв'язку: навчальний посібник. В. Г. Шолудько, М. Ю. Єсаулов, О. В. Вакуленко, Т. Г. Гурський, М. М. Фомін. Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 280 с.
2. Радіоелектронна боротьба та організація зв'язку в підрозділах тактичної ланки управління. Д.В. Зайцев, В.Б. Добровольський, А.П. Наконечний, С.М. Семеха. К.: ВІ КНУ. 2021. 209 с.
3. Організація військового зв'язку в підрозділах тактичної ланки управління: Навчальний посібник. С.В. Давіденко, О.О. Лаврут, С.О.Івко «та ін.». Львів: НАСВ, 2018. 289 с.
4. Бойове забезпечення механізованих (танкових) підрозділів у загальновійськовому бою : навч. посіб. О. В. Хіврич, С. П. Корінний, Ю. І. Альошин та ін. К. : ФПОЗ НУОУ, 2018. – с. 176
5. Самсоненко А., Мазанов В., Лукашенко С. Підвищення ефективності рухомого пункту технічного спостереження механізованих підрозділів Національної Гвардії України та Збройних Сил України шляхом його переоснащення. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України . Серія: Військові та технічні науки.* 2019. №1(79). С. 202-216.
6. Давіденко С.В. Організація зв'язку в артилерійських підрозділах СВ ЗС України: Навчальний посібник. Львів: ЛІСВ НУ ЛП, 2008 р. 157 с.
7. Давіденко С.В. Організація зв'язку та засоби зв'язку тактичної ланки управління. Ч.І. ЛІСВ НУ ЛП, 2007, 215 с. Ч.ІІ. ЛІСВ НУ ЛП, 2007, 160 с.